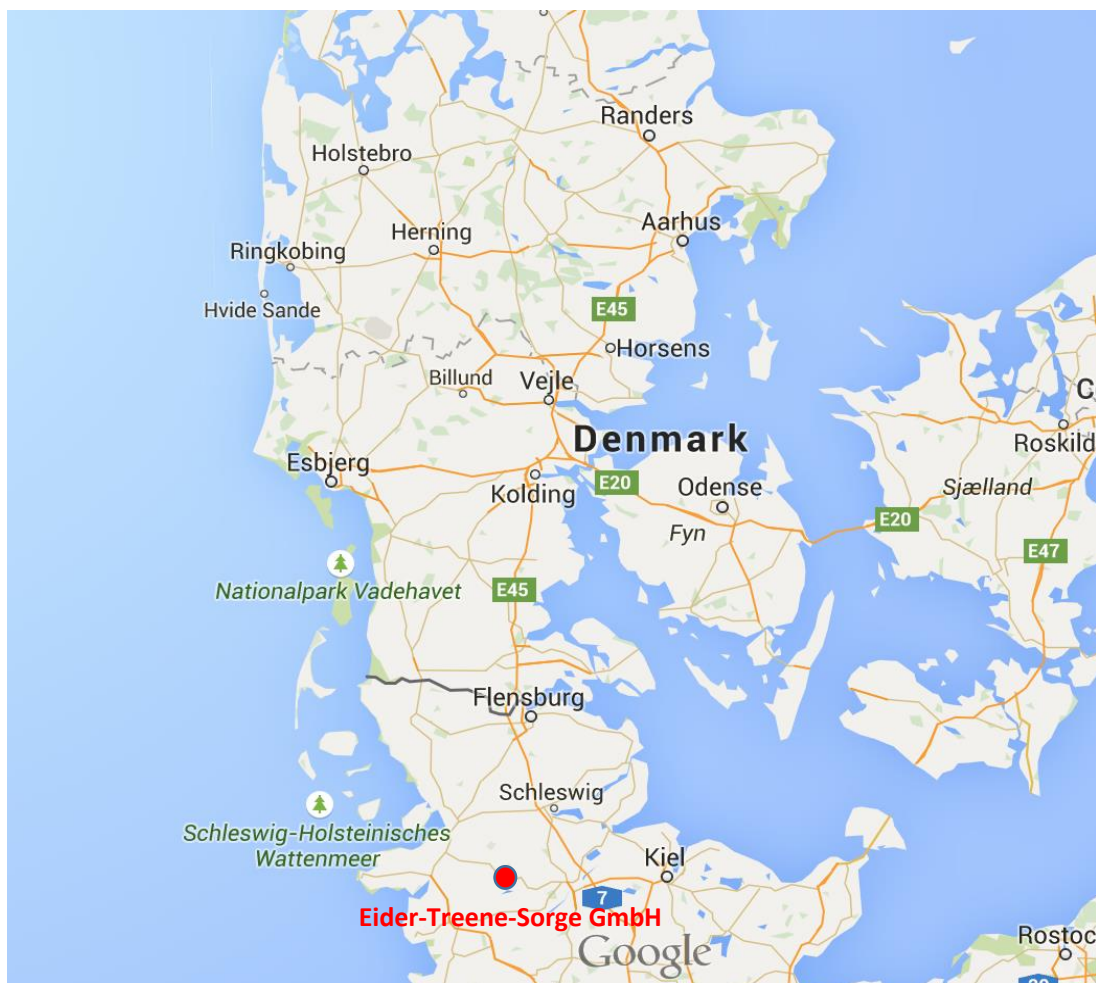

Gudenåkomitéens studietur

Eider-Treene-Sorge-regionen, Tyskland

30. september – 2. oktober 2015

Deltagerliste – oversigt

Studietursdeltager

Jens Peter Hansen
Jens Szabo
Ole Pilgaard Andersen
Anne Neergaard
Lars Faarup
Knud Erik Hesselbjerg
Mette Riisager
Ann Ammitzbo
Morten Horsfeldt Jespersen
Keld Rasmussen
Bjarke H. Jensen
Hans Brok-Brandt
Hanne Wind-Larsen
Gunhild Øeby Nielsen
Majbritt Kjeldahl Lassen

Repræsentorer

Randers Kommune
Skanderborg Kommune
Horsens Kommune
Favrskov Kommune
Silkeborg Kommune
OplevGudena (Naturstyrelsen)
LAG Favrskov-Randers
Favrskov Kommune
Silkeborg Kommune
Horsens Kommune
Hedensted Kommune
Skanderborg Kommune
Randers Kommune
Gudenåkomitéens Sekretariat
Gudenåkomitéens Sekretariat

Generelt

Vi vil blive modtaget af Eider-Treene-Sorge GmbH, vore tyske værter, som holder til i Erfde-Bargen.

Huskeliste:

- Pas
- Sygesikringsbevis
- Mobiltelefon. Husk evt. at slå dataroaming fra.
- Egne euro/egget betalingskort
- Praktiske sko
- Evt. paraply/regntøj

Nyttige telefonnumre:

Majbritt Kjeldahl Lassen: + 45 21 93 70 99/ +45 51 44 49 43

Gunhild Øeby Nielsen: +45 23 48 05 32

Yannek Drees (Eider-Treene-Sorge GmbH, Stapelholm-Huus, Eiderstraße 5, 24803 Erfde-Bargen): +49 (0) 4333-99 24 95 / mob: +49 (0) 176-32 54 56 59. Nummeret til hovedkvarteret: 04333 - 992390

Hotel: (+49) 04841 9605-0

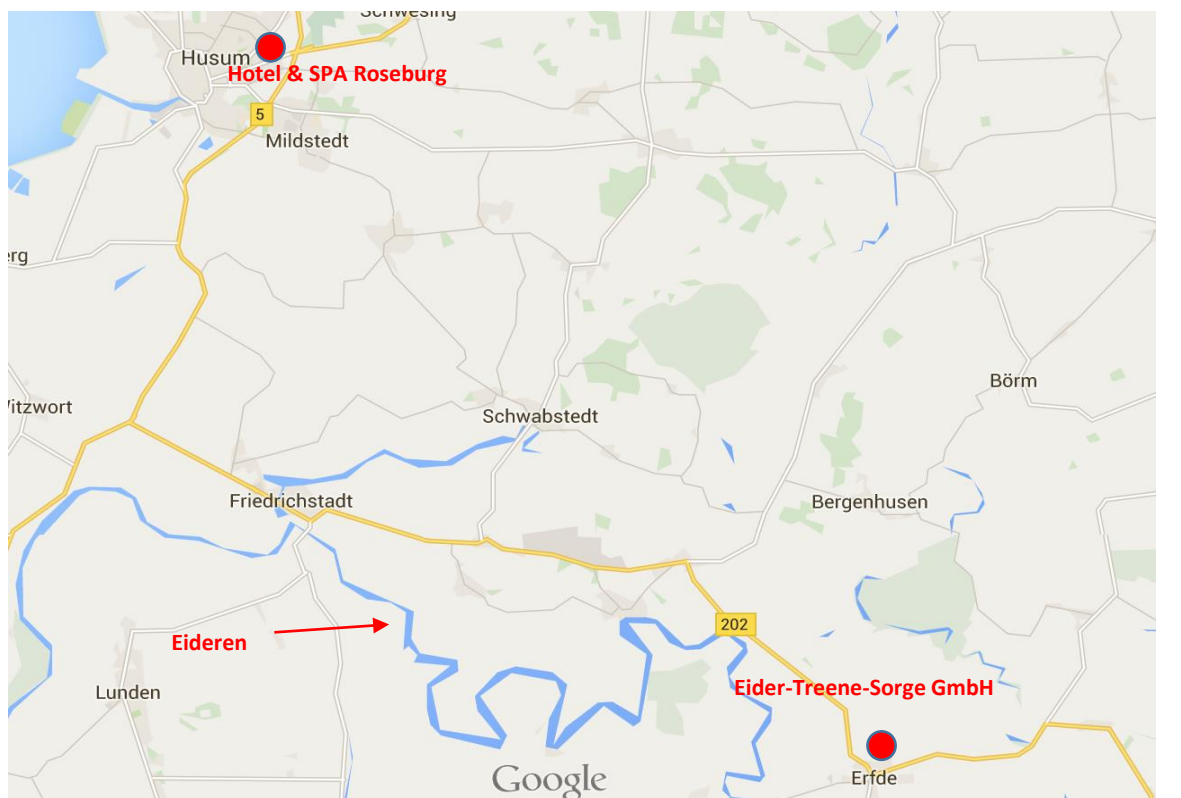
Hotel (se placering på kort):

Hotel & SPA Rosenberg
Schleswiger Chaussee 65
25813 Husum

Tel: (+49) 04841 9605-0

Hjemmeside: <http://www.hotel-rosenburg.de/>

Alle får enkeltværelser, og morgenmad serveres på hotellet.

Transport og parkering

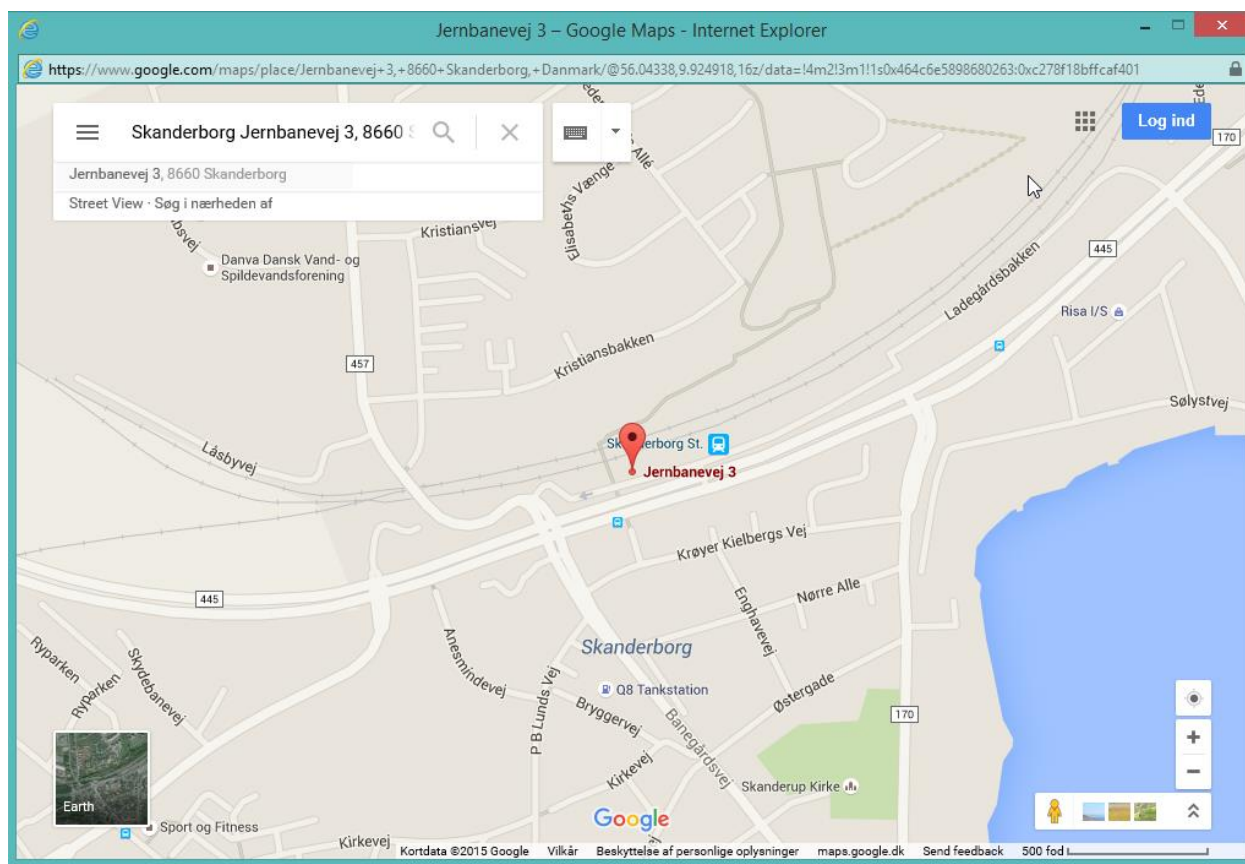
Rejse til Tyskland bliver med bus fra Nettbus/Terndrup Taxa. Det serveres morgenmad (rundstykker, smør, ost, marmelade, kaffe, the) i bussen.

Der er internet og toilet i bussen.

Der er afgang 6.45 fra Skanderborg station – kom i god tid. Alle opfordres til at være i Skanderborg senest 6.30. Bussen vil holde foran stationsbygningen, som har adressen Jernbanevej 3, 8660 Skanderborg.

Der er gratis langtidsparkering ved Skanderborg Station – bemærk: det ikke foran jernbanestationen, men i forbindelse hermed.

Kør i stedet ind af Ladegårdsbakken og følg vejen til enden (se indsatte kort).

Spisesteder på studieturen

Aftensmad 30/9

Holländische Stube
Historisches Restaurant Cafe
Am Mittelburgwall 24-26
25840 Friedrichstadt
Tel.: +49 4881 93 900

Frokost 1/10

Hotel zur Treene
An der Treene 5, 25876 Schwabstedt, Germany
+49 4884 210

Aftensmad 1/10

Hotel & SPA Rosenberg
Schleswiger Chaussee 65
25813 Husum

Frokost 2/10

Hotel zur Treene
An der Treene 5, 25876 Schwabstedt, Germany
+49 4884 210

Relevante links – steder, der besøges på studieturen

Hotel

<http://www.hotel-rosenburg.de/>

Spisesteder

Hotel zur Treene: <http://www.hotel-zur-treene.de/restaurant/>

Holländische Stuben: <http://www.hollaendischestube.de/>

Studieturen

Eider-Treene-Sorge GmbH: <http://www.eider-treene-sorge.de/de/index.php>

Bargen Ferry: <http://www.bargener-faehre.de/geschichte.html>

Caravan site: <https://www.youtube.com/watch?v=voCXkmcfffs>

MarktTreff: <http://www.markttreff-schultze.de/>

Grünes Binnenland: <http://www.gruenes-binnenland.de/de/index.php>

Viking Friesen weg:

<http://www.wikinger-friesen-weg.de/audioguide-mp3-om-dansk.html>

<http://www.wikinger-friesen-weg.de/136.html>

Honnens Baukultur: http://www.heimatbund-eiderstedt.de/downloads/2015_06_26_erhalt_der_baukultur.pdf

Friedrichstadt tour: <http://www.friedrichstadt.de/de/tourismus/index.php>

Michael-Otto Institut: <https://bergenhusen.nabu.de>

Alte Sorge Schleife naturreservat: http://www.eider-treene-sorge.de/de/dokumente/content/Natur-und-Landschaft/Alte_Sorge_2014.pdf

PROGRAM

Onsdag den 30. september:

Kl. 06.45 Afgang Skanderborg station

→ ca. 3 timers rejsetid

Kl. 10.00 Ankomst Eider-Treene-Sorge GmbH (herefter ETS)

Karsten Jasper, CFO ETS GmbH,

Thomas Klömmer, Formand, ”stakeholders meeting”

Stefan Ploog, Formand, LAG AktivRegion, Eider-Treene-Sorge

Yannek Drees, PR, ETS GmbH

- *Møde med Yannek Drees og kollegaer fra ETS, som vil indeholde oplæg fra dansk og tyske side med efterfølgende diskussion. Formålet med mødet er at få præsenteret de to tværkommunale samarbejder for hinanden, samt at få en diskussion af fordele og ulemper af opbygningen af samarbejdsformen*
- *Fra tysk side gives præsentation fra deres politiske komité og ETS*
- *Fra dansk side er der præsentation fra Gudenåkomitéen (Jens Peter Hansen, næstformand for Gudenåkomitéen), LAG (Mette Risager, koordinator LAG Randers- Favrskov) og Oplev Gudenaa (Knus Erik Hesselbjerg, projektledet for projektet OplevGudenaa).*
- *Efter præsentationerne er der tid til opklarende spørgsmål og diskussion*
- *Se appendix 1 i slutningen af studietursprogrammet for den generelle struktur på præsentationerne og den efterfølgende diskussion.*

Kl. 12.00 Frokost hos Eider-Treene-Sorge GmbH

Kl. 13.00 Tur på Bargaen færgen for præsentation om Eiderens historie

Uwe Paulsen, Færgeskaptajn

→ ca. 5 min gangafstand

- <http://www.bargener-faehre.de/geschichte.html>
- *Siden 1554 har færgen mellem Erfde-Bargaen og Delve Schwiering Husen haft både økonomisk og kulturel værdi. En vejbro blev opført i 1961, men færgen blev genindsat 2001 under mottoet ”forbinder mennesker og regioner”*

Kl. 15.00 Bevarelse af byggekultu – et ”lighthouse” projekt

Ingeniørkontor Honnens

Hauptstraße 23, 25878 Seeth

Deert Honnens, ingeniør og ejer af en ”Haubarg” - historisk hus

→ ca. 15 min rejsetid med bus

- *Diskussion om bevarelse af historiske bygninger fra et kulturelt og historisk synspunkt. Vi vil besøge et stråtekt hus, der er blevet renoveret og moderniseret som del af et stort projekt om bevarelse af byggekultur. Ejeren af huset er en ingeniør, og han fortæller om baggrunden for og omkostningerne af projektet.*
- http://www.heimatbund-eiderstedt.de/downloads/2015_06_26_erhalt_der_baukultur.pdf

Kl. 16.30 Besøg på campingplads

Wohnmobilstellplatz „Halbmond“

→ ca. 5 min rejsetid med bus

Halbmond 5, 25840 Friedrichstadt

<https://www.youtube.com/watch?v=voCXkmcfffs>

- *Campingpladsen er et nyt projekt fra et af LAGerne i regionen, hvor der har været god udvikling i det første år. Et godt eksempel på et vellykket privat projekt finansieret af LAG, hvor ny turistmålggruppe er blevet hvervet til regionen med relativt beskednen indsats.*

Kl. 18.00 Aftensmad

Holländische Stuben

Am Mittelburgwall 24-26, 25840 Friedrichstadt

→ Ca. 5 min gangafstand

Kl. 20.00 Check in at Hotel Rosenburg, Husum

→ Ca. 20 min rejsetid med bus

Torsdag den 1. oktober:

Kl. 08.00 Morgenmad

Hotel Rosenberg, Husum

Kl. 09.15 Afgang til ETS GmbH

Kl. 10.00 Besøg Viking Friesen Weg

→ da der endnu ikke er udmeldt hvilke af stationerne, der skal besøges, kan den endelige rejsetid desværre ikke indskrives i programmet p.t.

- <http://www.wikinger-friesen-weg.de/audioguide-mp3-om-dansk.html>
- <http://www.wikinger-friesen-weg.de/136.html>
- Vikinge-friservejen er Tysklands første langdistance-cykelrute med audioguide! Viking Friesen weg er en 300km lang cykelvej fra vest- til østkysten i Schleswig-Holstein. Vejen følger en idyllisk rute langs floderne Eideren og Treenen, og der er 43 audiostationer langs med vejen, hvor rejsende kan stoppe og lære om flodens kulturhistorie, og om vikingerne, som kom før. Man kan også stoppe ved forskellige kulturelle attraktioner, inkl. arkæologiske museer, og interessante historisk fakta.
- Se brochuren for information (dansk): http://www.wikinger-friesen-weg.de/fileadmin/inhalte/downloads/audioguide-wikinger-friesen-weg-booklet_dk1.pdf

Kl. 11.00 Oplæg: Turisme i Eider-Treene-Sorge regionen (projekter i ActiveRegionen)

Præsentation af Marianne Budach, Gebietsgemeinschaft Grünes Binnenland

<http://www.gruenes-binnenland.de/de/index.php>

Yannek Drees, Eider-Treene-Sorge GmbH

→ Rejsetid ca. 20 min i bus

- Spørgsmål til præsentationen og efterfølgende diskussion
- Efterfølgende inspiceres det ensartede skiltkoncept, og landgangssteder langs med floden tæt ved hotellet.

Kl. 12.30 Frokost og pause

Hotel zur Treene

<http://www.hotel-zur-treene.de/restaurant/>

An der Treene 5, 25876 Schwabstedt

- Der er indlagt tid til at en kort gåtur, tjekke e-mails, mm.

Kl. 14.00 "Lille Amsterdam" – Guided tur på Dansk

Tourist Information Friedrichstadt

Am Markt 7, 25840 Friedrichstadt

<http://www.friedrichstadt.de/de/tourismus/index.php>

→ ca. 10 min rejsetid i bus

- Turen omhandler den politiske, arkitektoniske og kirkehistoriske baggrund i byen Friedrichstadt.

Kl. 16.30 Besøg: MarktTreff Wester-Ohrstedt (guided tur og generel presentation)

Hauptstraße 32. 25885 Wester-Ohrstedt

Ingwer Seelhoff, ews group

Maik Schultze, operator

→ Ca. 20 min rejsetid i bus

- <http://www.markttreff-schultze.de/>
- Små madsteder og et medborgerhus som er med at sikre varetilgængelighed i landdistriktsområder (finansieret af AktivRegion).
- MarktTreff er et landdistriktsudviklingsprojekt, der har til formål at puste liv i småbyer ved at få vigtige funktioner tilbage til områderne. Det beskrives som "en livlig markedsplads for produkter, services, informationer, ideer og initiativer, og det får funktioner som indkøbsmuligheder,

biblioteker, postvæsen, bank og and services tætter på lokalsamfundet. Se bilag herom til Gudenåkomitéens møde 25. september 2015, der beskriver MarktTreff.

Kl. 18.30 Aftensmad

Hotel Roseburg, Husum

→ Ca. 10 min rejsetid

Fredag den 2. oktober

Kl. 08.00 Morgenmad

Kl. 09.15 Afgang Bergenhusen

Kl. 10.00 Oplæg: Naturbesyttelse i Eider-Treene-Sorge

Michael-Otto-Institut

Goosstroot 1, 24861 Bergenhusen

Kay-Michael Thomsen, Storkeforsker

→ ca. 30 min rejsetid i bus

- *<https://bergenhusen.nabu.de>.*
- *Vi informeres om Bergenhusens berømte hvide storke population og deres fokus på naturbeskyttelse.*

Kl. 11.00 Felttur til naturreservat "Alte Sorge Schleife"

- *Besøg i naturreservatet "Alte Sorge Schleife", som også er et fuglebeskyttelsesområde. Vi hører om flora og fauna og det fokus, der er på naturbeskyttelse i ETS regionen.*
- *http://www.eider-treene-sorge.de/de/dokumente/content/Natur-und-Landschaft/Alte_Sorge_2014.pdf*

Kl. 12.30 Frokost

Hotel zur Treene

<http://www.hotel-zur-treene.de/restaurant/>

An der Treene 5, 25876 Schwabstedt

→ ca. 15 min rejsetid i bus

Kl. 14.00 Afgang ETS Region

Kl. 17.00 Ankomst Skanderborg

→ ca. 3 timers transporttid til Danmark

Appendix 1: *Generel struktur på præsentationerne og den efterfølgende diskussion. Der vil kunne forekomme ændringer.*

Der er hyret simultantolke for at lette forståelsen og den efterfølgende diskussion – deltagerne vil få udleveret head sets på mødet.

Gudenåkomitéens indlæg

1) **Historisk baggrund**

Danmark: Jens Peter Hansen

- a. Hvorfor findes GK og hvad laver GK?
- b. Hvem startede GS?
- c. Hvad var formålet med GS og har det blevet opnået?
- d. Har det tværkommunale samarbejde (både Gk og GS) haft en effekt i regionen?

2) **Nuværende situation:**

Danmark: Jens Peter Hansen / Gunhild Øby Nielsen

- a. Hvordan ser GS organisationen ud nu?
 - i. Hvorfor valgte man at ligge det i en komite?
- b. Hvad har virket godt, og hvad har ikke virket? Hvordan har kommunerne kunnet etablere en delt agenda?
- c. Hvordan er organisationen finansieret?
- d. Hvad er organisationens nuværende udviklingsfokus?
 - i. Bosætningspolitik. Er Gudenåen relevant, når der skal tiltrækkes nye beboere til Gudenåkommunerne?
 - ii. Folkesundhed – bevægelse i og langs Gudenåen.
- e. Flod aktiviteter - hvordan er de vigtige for regionen og dens udvikling (for beboere og turister)?

3) **Samarbejde** med turistorganisationer/LAG/andre og erfaringer af dette.

- a. Mette Riisager fra Dansk LAG: Hvad er relationen mellem LAG og det tværkommunale samarbejdet? Er det en fordel for LAG at samarbejde med det tværkommunale samarbejdet? Hvad har været en hindring til et gensidigt fordelagtigt forholdende? (5 min)
- b. Knud Erik Hesselbjerg: OplevGudena (Experience Gudena): Erfaringer af at arbejde med et tværkommunale samarbejde (5 min)

4) **Fremtiden** - tanker om hvordan den perfekte GS organisationen skulle se ud

- a. Danmark: Vi ved kun, hvad der vil ske 1 år fremover.

Indlæg fra vores tyske værter ETS

1) **Historisk baggrund**

- a. Hvorfor findes ETS?
- b. Hvem startede ETS?
- c. Hvad var målet med ETS og har det blevet opnået?
- d. Har et tværkommunalt samarbejde haft en effekt i regionen?

2) **Nuværende situation:**

- a. Hvordan ser organisationen ud nu?
 - i. Hvorfor valgte man GmbH som organisationsform?
- b. I Danmark, findes GudenåSamarbejdet, der omfatter både kommuner, turistorganisationer, og LAG, men hele organisationen drives af kommunerne. Hvordan virker det i Tyskland? Hvordan ser relationen mellem ETS og kommunerne ud?

- c. Hvad har virket godt, og hvad har ikke virket? Hvordan har kommunerne kunnet etablere en delt agenda?
 - d. Hvordan er organisationen finansieret?
 - e. AktivRegion – hvad er det, og hvor ville i være uden? Hvordan fik i status som AktivRegion? Hvad er jeres erfaring af dette, og hvordan har det bidraget til udviklingen af regionen?
 - f. Hvad er organisationens nuværende udviklingsfokus?
 - g. ”Flodaktiviteter” - hvordan er de vigtige for regionen og dets udvikling (for beboere og turister)?
- 3) **Samarbejde** med turistorganisationer/LAG/andre og erfaringer af dette.
 - a. Stefan Ploog – LAG
 - 4) **Fremtiden** - tanker om hvordan den perfekte organisationen skulle se ud
 - a. Danmark: Vi ved p.t. kun, hvad der vil ske 1 år fremover. Vi vil gerne vide hvordan jeres erfaringer har været, og hvilken organisationsform i anbefaler.

Den efterfølgende diskussion foreslås struktureret på følgende måde: GK/ETS foreslår forskellige emner som tilhørende vil vide mere om fra præsentationerne, og vi diskuterer dem herefter en efter en.

Sekretariatets forslag til emner, der kunne diskuteres:

- Finansiering: hvordan sikrer vi kontinuitet, og hvordan lærer vi af hinanden?
- Hvad er den ideelle organisationsform mht. at forvalte rekreation, natur og turisme langs floder som ETS og Gudenåen?